

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys hyvinvointialueiden rahoituslain ja saaristolain muuttamisesta (HE 56/2026 vp)

EEVA MÄENPÄÄ JA KAARLE MYLLYNEVA
HALLINTOVALIOKUNTA
2.6.2026

Hallituksen esityksen sisältö

- **Hallitusohjelmaan liittyvät muutokset**
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvemallin päivitys (14 § ja lain liite)
  - Siirtymätasausmallin tarkastelu (35 §)
  - Hallitusohjelman liite B:n mukaiset säästöt vuodesta 2027 ja 2028
    - Koko maan tasolla etukäteen huomioon otettava palvelutarpeen kasvu (7 § ja 36 §)
    - Siirtymätasausen valtion rahoittaman osuuden leikkaus (40 §)
  - Rahoitusmallin kehittäminen hallitusti ja ennakoivasti perustuslain mukaiset palvelut turvaten (mm. 41 §)
- **Muut muutostarpeet vuoden 2027 alusta**
  - Saaristolain uudistuksesta johtuva muutostarve saaristoisuusriteeriin (19 §)
  - Palvelutarpeen kasvuarvion päivitys vuosille 2027–2030 (SOME-malli) (7 §)

Esityksen valmistelusta ja aikataulusta

- Valmisteltu VM:n asettamassa hyvinvointialueiden rahoitusmallin kehittämisen valmisteluryhmässä
  - Käsitelty kesästä 2025 lähtien neuvonantajaryhmässä ja kaikille alueille järjestetyissä tilaisuuksissa
- Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 2.2.–11.3.2026 ([Lausuntopalvelu](#))
- Lausuntokierroksella esityksen vaikutusarviot olivat vielä vuoden 2026 tasolla
  - Vuoden 2027 rahoituksen pohjana olevat tarvekertoimet saatiin THL:ltä maaliskuun puolessa välissä
  - Päivitetyistä vaikutusarvioista järjestettiin alueille kuulemistilaisuus 26.3.2026
- Hallituksen esitys annettiin 16.4. kevätistuntokaudella käsiteltävien esitysten määräajassa
  - Alueiden talousarvioiden valmistelun vuoksi on tärkeää, että esitys käsitellään ennen kesätaukoa
- Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta

Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvemallin päivitys

- **Tarvemalliin ehdotetaan minimipäivitystä**
  - THL:n elokuun 2025 tutkimuksessa ehdotettuja merkittäviä tarvetekijöiden ja tietopoimintojen laajennuksia ei ehdoteta otettavaksi huomioon vuodelle 2027, koska alueilla tietopohja ei ole vielä valmis laajennuksiin
  - Päivitetään THL:n ehdotusten mukaisesti tarvemallin aineistopohja kustannuksista ja palveluiden käytöstä tuoreemmaksi ja tehdään eräitä muita THL:n ehdottamia, luonteeltaan teknisiä täsmennyksiä ja korjauksia nykyisiin tarvetekijöihin ja aineistopoimintoihin
- **Tarvemallin tietopohjan laadun kehittämiseen liittyen säädettäisiin rekisteritietojen virheiden korjaamisesta**
  - THL:lle oikeus korjata tarvekertoimien pohjatiedoissa havaittuja selviä virheitä
  - Valtiovarainministeriölle oikeus korjata aluekohtaiseen rahoitukseen merkittävästi vaikuttavia rekisteritietojen virheitä

Yksityisten terveydenhuollon diagnoositietojen vaikutus

- Vuodesta 2021 myös yksityiset terveydenhuollon toimijat ovat toimittaneet diagnoositietoja THL:n hoitoilmoitusrekisteriin.
  - Edellisen tarvemallipäivityksen yhteydessä v. 2022 yksityisten toimittamia tietoja ei vielä näkynyt aineistossa. THL toi tilanteen esille valmistelun yhteydessä kesäkuussa 2025.
  - THL ehdotti v. 2025 tutkimuksessa, että yksityisten kirjaamat diagnoosit otetaan jatkossakin huomioon, mutta lisätään yksityisten palvelujen käyttöä kuvaaja tarvetekijä (rahoitusta vähentävä)
- **Rahoitusmallissa tarvetekijöiden perusteella jaetaan vain hyvinvointialueille koko maan tasolla aiheutunut palvelujen järjestämisen kustannus**
  - Yksityisten diagnoosien huomioon ottaminen voi aiheuttaa palveluihin rahoitusvajetta erityisesti niillä alueilla, joilla yksityistä palvelutarjontaa ei ole muita alueita vastaavassa määrin julkisia palveluja täydentävänä resurssina. Vaikutus rahoitukseen on vuositasolla niin suuri, että sillä voi olla merkitystä alueiden edellytyksille järjestää palveluja yhdenvertaisesti.
- **Tarvemallissa rajattaisiin yksityisen terveydenhuollon diagnoosien huomioon ottamista rahoituksessa**
  - Yksityisen terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteriin kirjaamat diagnoositiedot otettaisiin vuodesta 2027 huomioon ainoastaan hyvinvointialueiden rahoittamien ostopalvelujen ja palvelusetelien osalta
  - Lisäksi rahoituksessa otettaisiin jatkossakin huomioon muissa rekisteritiedoissa (kuten lääkekorvaukset ja sairauspäivärahat) olevat diagnoositiedot myös yksityisten tekeminä, koska niitä ei ole mahdollista erottaa

Saaristoisuuskerroin otettaisiin huomioon saaristolain uudistus vuonna 2027

- Saaristoisuuden perusteella jaetaan 0,11 % soten rahoituksesta (30 milj. euroa vuonna 2026). Vastaava osuus kohdennettaisiin jatkossa **saaristolaissa säädettävän uuden määritelmän mukaisille saaristoille hyvinvointialueille**
- Kullekin saaristoille hyvinvointialueelle laskettaisiin saaristoisuuskerroin, joka kuvaisi alueen saaristoisuutta suhteessa muihin saaristosiin hyvinvointialueisiin
  - Saaristopisteiden laskennassa Hailuoto huomioitaisiin kiinteän tieyhteyden saarena, sillä Hailuodon silta valmistuu vuonna 2026. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta ei siten määriteltäisi jatkossa saaristoiseksi hyvinvointialueeksi.
  - Uusina alueina saaristoisuuden perusteella rahoitusta saisivat Itä-Uusimaa ja Länsi-Uusimaa
- Mitä korkeampi saaristoisuuskerroin alueella on, sitä enemmän alueelle kohdistuisi saaristoisuuskerroin kautta jaettavaa rahoitusta suhteessa muihin alueisiin

Palvelutarpeen kasvun säästöt ja niiden kohdentaminen

- Kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja valtiontaloudellisten säästöjen toteuttamiseksi **pienennettäisiin sitä osuutta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvusta, joka otetaan etukäteen huomioon koko maan tason rahoituksessa**
  - Vuodesta 2027 otettaisiin huomioon nykyisen 80 % sijasta 60 %
  - Poistettaisiin määräaikainen korotus (0,2 %-yksikköä) vuodesta 2028
- **Säästöt kohdentuisivat alueille sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymistekijöiden mukaisesti**

Pysyviä siirtymätasauksia ehdotetaan muutettavaksi

- Siirtymätasauksilla tasataan aluekohtaisesti kuntien vuoden 2022 kustannusten ja rahoituslain mukaisen laskennallisen rahoituksen erotusta. Voimassa olevan lain mukaan tasattava erotus muuttuu portaittain vuosina 2023–2029 ja sen jälkeen jäljelle jäävä osuus on pysyvää siirtymätasasta.
- **Siirtymätasauksen porrastusta ehdotetaan muutettavaksi vuosina 2027–2030**
  - Sekä siirtymätasausvähennysten että -lisien porrastusta kasvatettaisiin vuosittain kymmenellä eurolla lisää asukasta kohden
- Koko maan tasolla pysyväksi jäävien **siirtymätasauksien määrä vähenisi neljäsosalla vuoden 2030 loppuun mennessä**

Siirtymätasauksien valtion rahoittamaa osuutta leikattaisiin

- Voimassa olevan lain mukaan valtio rahoittaa siirtymätasauksista siirtymätasauslisien ja -vähennysten välisen erotuksen
  - Hallitusohjelmassa siirtymätasauksista tehtäväksi linjattu säästötoimi on 65 milj. euroa vuonna 2028 ja 120 milj. euroa vuodesta 2029
- Ehdotettu siirtymätasauksien porrastusmuutos vähentäisi valtion rahoittamaa osuutta siirtymätasauksista
- Loppuosa vaaditusta säästöstä toteutettaisiin vähentämällä hyvinvointialueiden rahoitusta. Vähennys kohdistettaisiin **kaikille hyvinvointialueille asukasta kohden yhtä suurena**
  - Kuitenkin lukuun ottamatta niitä siirtymätasauslisää saavia hyvinvointialueita, joilla siirtymätasaus on laskennallisen rahoituksen kehityksen huomioon ottaen tarpeen palvelujen järjestämiseksi riittävän rahoituksen turvaamiseksi.

Uusi tasausmalli turvaisi rahoituksen vähimmäistason

- Tasauksella (nk. perälautamalli) turvattaisiin vuosittain rahoituksen vähimmäistaso niille alueille, joilla rahoitus muutoin rahoitusmallin eri tekijöistä johtuen vähenisi
  - Koko maan tasolla rahoitukseen sisältyvä jälkikäteistarkistus on pienentymässä, mikä laskee rahoituksen tasoa. Rahoitus ei olisi enää vuodelle 2027 aikaisempien vuosien tapaan kaikilla alueilla kasvamassa, vaan joillakin alueilla rahoitus voisi edellisestä vuodesta vähentyä. Lisäksi yksittäisten alueiden rahoituksen kehitystä heikentävät mm. heikko väestökehitys ja alueen määräytymistekijöissä tapahtuneet muutokset.
- **Tasauksen tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaikilla alueilla on mahdollisuudet järjestää asukkailleen lakisääteiset palvelut. Samalla tasattaisiin rahoituksen vuosikohtaista kasvua.**
  - Tasaus lisäisi niiden alueiden rahoitusta, joiden rahoitus kyseisenä vuonna muutoin vähenisi riippumatta siitä, minkä tekijöiden seurauksena rahoitus laskee. Näiden alueiden rahoitus tasattaisiin edellisen vuoden tasolle.
  - Vaadittava rahoitus vähennettäisiin euroa/asukas yhtä suurena niiden alueiden rahoituksesta, joilla rahoitus kasvaa keskimääräistä enemmän.
- Tasausmalli on tarkoitettu rahoitusta vakauttavaksi ja luonteeltaan väliaikaiseksi ratkaisuksi

Esityksellä pyritään turvaamaan palveluiden rahoitus kaikilla alueilla

- Säästöjen osuus koko maan rahoituksesta olisi arviolta noin –0,2 prosenttia v. 2027, noin –0,8 prosenttia v. 2028 ja noin –1,3 prosenttia v. 2029.
- Säästöt kohdistuvat lähtökohtaisesti kaikille hyvinvointialueille, mutta vaikutukset eroavat erilaisilla alueilla
  - Esimerkiksi tarvemallin päivityksestä ja siinä erityisesti yksityisen terveydenhuollon vaikutuksen rajaamisesta suurin muutos aiheutuu Länsi-Uudellemaalle ja Helsingille, jotka ovat aiemmin hyötäneet yksityisen terveydenhuollon sisällyttämisestä laajemmin rahoitukseen. Toisaalta esimerkiksi palvelutarpeen kasvua koskevat säästötoimenpiteet kohdistuvat näille alueille asukasta kohden pienimpinä, koska väestö on nuorta ja suhteellisesti tervettä koko maan tasoon verrattuna.
- Esitys on kokonaisuus, jossa pyritään varmistamaan lakisääteisten palvelujen järjestämiseksi riittävä rahoitus ja perusoikeuksien turvaaminen kaikilla alueilla
- Myös säästöt on pyritty kohdentamaan aluekohtaisesti siten, ettei niiden sopeuttaminen talouteen ja toimintaan vaarantaisi palveluja millään alueella
  - Suurimpien negatiivisten vaikutusten arvioidaan kohdentuvan alueille, joilla olisi rahoituksen riittävyyden näkökulmasta taloudellista kantokykyä sopeutua muutoksiin palvelujen järjestämisen edellytysten vaarantumatta. Esim. rahoitus ehdotetuista muutoksista huolimatta kasvaa yli koko maan keskimääräisen kasvun, eikä aiemmilta vuosilta kertyneen alijäämän kattaminen muodosta kestävämpiä paineita palveluiden sopeuttamiseen.

Esityksen vaikutuksista ja niiden arvioinnista

- Esityksellä on sekä hyvinvointialueiden koko maan tason rahoitukseen että aluekohtaiseen rahoituksen jakautumiseen kohdistuvia vaikutuksia
- Esitettyjen ehdotusten vaikutusten hahmottamiseksi on tärkeää huomata, että **voimassa olevan rahoituslain mukaan**
  - Koko maan tasolla hyvinvointialueiden rahoitus nousee vuosittain huomattavasti
  - Aluekohtainen rahoitus vaihtelee vuosien välillä melko voimakkaasti (erityisesti alueiden palvelutarvekertoimet)
- Muutosehdotusten vaikutuksia on pyritty esityksessä kuvaamaan
  - Ehdotuksista aiheutuva vuosittainen muutos alueen rahoitukseen
  - Vaikutus aluekohtaisen rahoituksen tasoon vuodelle 2029
  - Vaikutus alueen rahoituksen kasvuun ottaen huomioon myös voimassa olevan lain mukainen rahoituksen kasvu

Perustuslakivaliokunnan lausunto (PeVL 34/2026 vp)

- Perustuslakivaliokunta arvioi **esityksen vaikutuksia** mm. seuraavasti (kappale 12):
  - Ehdotettujen muutosten hyvinvointialueiden koko maan tason rahoitukseen suhteutettujen vaikutusten olevan noin 1,3 prosenttia rahoitusta vähentävä. Lisäksi ottaen huomioon voimassa olevan lain mukainen kehitys ja ehdotetut muutokset yhteensä tulevina vuosina rahoitus kaikilla hyvinvointialueilla kasvaa tai ei vähene.
  - Perustuslakivaliokunnan **saaman selvityksen mukaan hyvinvointialueet pystyvät lähtökohtaisesti reagoimaan rahoituksen leikkauksiin muillakin keinoin kuin lakisäästäisten palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta, tasoa tai laatua heikentämällä.**
- Lisäksi valiokunta tuo esille **lisärahoitusta** koskevat aiemmat kannanottonsa (kappaleet 14–16).
- Valiokunnan käsityksen mukaan nyt ehdotettu sääntely ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 19 §:n 3 momentin tai 121 §:n 4 momentin kannalta.
- Valiokunta pitää välttämättömänä, että nyt ehdotettujen muutosten **vaikutuksia ja toimivuutta seurataan** tarkasti ja että havaittuihin ongelmiin puututaan asianmukaisesti.
- **Perustuslakivaliokunnan mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä**

The background is a solid teal color. It features several thin, white, curved lines that sweep across the frame. One line starts from the left edge and curves downwards towards the bottom right. Another line starts from the bottom left and curves upwards towards the right. A third line starts from the bottom right and curves upwards towards the top right. These lines intersect and create a sense of movement and depth.

Esityksen vaikutuksista (päivitetty esityksen antamisen jälkeen)

Arvio rahoituksesta on päivittynyt esityksen antamisen jälkeen

- Hyvinvointialueiden tilinpäätöstietojen (15.4.) tarkentuminen ja julkisen talouden suunnitelman linjaukset (30.4.) vaikuttavat esityksen vaikutusarvioihin erityisesti koko maan tason rahoituksen muutosten kautta
  - Erityisesti arvio vuoden 2027 rahoituksesta on tarkentunut alaspäin (noin 215 milj. euroa).
    - Muutos selittyy jälkikäteistarkistuksen arvion tarkentumisella ja hyvinvointialueiden rahoitukseen kohdennettavilla tehtävä- ja asiakasmaksumuutoksilla.
  - Arvio vuosien 2028 ja 2029 rahoituksesta on lähellä aiemmin arvioitua.
    - Arvio vuoden 2028 rahoituksesta on alentunut noin 22 milj. euroa ja vuoden 2029 rahoituksesta noin 0,4 milj. euroa.
- Rahoituksen arvion tarkentuminen muuttaa erityisesti esityksessä ehdotetun vähimmäistasoa koskevan tasauksen vaikutusarviota, sillä koko maan tason rahoituksen kasvun laskiessa myös aluekohtainen rahoituksen kehitys on heikompaa ja tasattavan rahoituksen määrä kasvaa.
  - Muilta osin esityksen vaikutusarviot eivät ole olennaisesti muuttuneet (enimmillään ± 1 euroa/asukas).

Ehdotettujen säästöjen vaikutus rahoituksen tasoon vuosina 2027–2029, miljoonaa euroa

(kuinka paljon matalampana kunkin vuoden rahoitus toteutuu verrattuna voimassa olevaan lakiin)

Ehdotetut säästötoimenpiteet	2027	2028	2029
Palvelutarpeen kasvun säästötoimet yhteensä	65	165	268
joista palvelutarpeen kasvun kiristys 80 % → 60 % v. 2027 alkaen <i>(vähentäisi rahoitusta vuosittain n. 55-70 milj. euroa v. 2027 alkaen)</i>	65	121	177
joista 0,2 %-yksikön määräaikaisen korotuksen poisto v. 2028–2029 <i>(vähentäisi rahoitusta vain v. 2028 ja 2029)</i>		44	91
Siirtymätasausten muutokset yhteensä	1	65	120
joista siirtymätasausten porrastusmuutos <i>(vähentäisi rahoitusta ja toteuttaisi osan siirtymätasaussäästöstä)</i>	1	12	29
joista siirtymätasauksia koskeva säästötoimenpide <i>(vähentäisi rahoituksesta loput vaaditun siirtymätasaussäästön saavuttamiseksi)</i>		53	91
Ehdotettujen säästöjen vaikutus rahoituksen tasoon yhteensä	66	230	388

Ehdotettujen muutosten vaikutus aluekohtaiseen rahoitukseen v. 2027, e/as.

Hyvinvointialue	Tarvemallin päivitys	Siirtymä-tasausten porrastus	Siirtymä-tasaus-säästöt	Palvelu-tarpeen säästö	Saaristoi-suuden määräy-tymistekijän muutos	Vähimmäis-tasoa koskeva tasaus	Ehdotusten vaikutus rahoitukseen v. 2027
Helsinki	-19	-9	0	-11	0	-16	-55
Vantaa ja Kerava	6	0	0	-11	0	-16	-20
Länsi-Uusimaa	-32	0	0	-10	1	0	-41
Itä-Uusimaa	-25	10	0	-11	18	-16	-24
Keski-Uusimaa	-8	-10	0	-10	0	-16	-43
Varsinais-Suomi	-13	10	0	-12	-3	-1	-20
Satakunta	-1	-10	0	-12	0	66	43
Kanta-Häme	20	10	0	-12	0	0	18
Pirkanmaa	1	0	0	-11	0	0	-10
Päijät-Häme	6	10	0	-12	0	0	4
Kymenlaakso	25	-10	0	-13	0	80	82
Etelä-Karjala	27	-6	0	-11	0	89	99
Etelä-Savo	21	-10	0	-14	-6	0	-8
Pohjois-Savo	20	0	0	-13	0	3	10
Pohjois-Karjala	-0	10	0	-14	0	-16	-20
Keski-Suomi	30	-10	0	-11	0	0	8
Etelä-Pohjanmaa	14	0	0	-13	0	-16	-15
Pohjanmaa	7	-10	0	-11	4	-16	-27
Keski-Pohjanmaa	36	10	0	-12	0	0	34
Pohjois-Pohjanmaa	-8	10	0	-12	-2	-16	-28
Kainuu	34	0	0	-14	0	0	20
Lappi	29	10	0	-15	0	-7	18
Yhteensä	0	-0	0	-12	0	0	-12

Tarvemallin päivitys:

Vaikutus johtuu pääasiassa 1) aineistopohjan päivityksestä ja 2) yksityisten diagnoositietojen rajaamisesta. Voimaantulo jakautuu vuosille 2027 ja 2028.

Siirtymätasausten porrastus:

Porrastusmuutos lisää siirtymätasausvähennystä saavien alueiden rahoitusta +10 e/as. ja vähentää siirtymätasauslisää saavien alueiden rahoitusta -10 e/as. vuosittain vuosina 2027–2030.

Siirtymätasaus-säästöt:

Erillinen siirtymätasaus-säästö, jolla haetaan porrastusmuutoksen jälkeen hallitusohjelmassa linjattu säästö (65 milj. € v. 2028 ja 120 milj. € v. 2029 alkaen) ei vaikuta rahoitukseen vielä v. 2027.

Palvelutarpeen säästö:

Säästö kohdentuu laskennallisen sote-rahoituksen suhteissa: se on asukaskohtaisesti korkeampi korkean palvelutarpeen alueille. Säästön määrä kasvaa vuosittain vuodesta 2027 alkaen.

Saaristoisuuden määräytymistekijän muutos:

Muuttaa eräiden alueiden rahoituksen tasoa v. 2027 alkaen.

Vähimmäistasoa koskeva tasaus:

Tasaus varmistaa, että yhdelläkään alueella rahoitus ei laske vuodesta 2026. Se nostaa neljän hyvinvointialueen rahoitusta ja vastaava vähennys tehdään keskimääräisen kasvun ylittäviltä alueilta kuitenkin niin, ettei niiden rahoituksen kasvu laske alle keskimääräisen. Tämän vuoksi Varsinais-Suomen ja Lapin rahoituksen vähennys on pienempi kuin muilla vähennettävillä alueilla.

Ehdotusten vaikutus rahoitukseen: v. 2027:

Ehdotusten yhteenlaskettu vaikutus rahoitukseen vuonna 2027.

Ehdotettujen muutosten vaikutus aluekohtaiseen rahoitukseen v. 2028, e/as.

(sisältää vuonna 2028 voimaan tulevat ehdotukset + vuodelle 2027 voimaan tulleiden ehdotusten vaikutusten muutokset)

Hyvinvointialue	Tarvemallin päivitys	Siirtymä-tasausten porrastus	Siirtymä-tasaus-säästöt	Palvelu-tarpeen säästö	Saaristoi-suuden määräy-tymistekijän muutos	Vähimmäis-tasoa koskeva tasaus*	Ehdotusten uusi vaikutus rahoitukseen v. 2028
Helsinki	-20	-9	-12	-16	0	11	-47
Vantaa ja Kerava	7	0	-12	-16	0	11	-11
Länsi-Uusimaa	-34	0	-12	-15	0	-5	-66
Itä-Uusimaa	-27	10	-12	-17	1	11	-34
Keski-Uusimaa	-8	-9	0	-16	0	11	-22
Varsinais-Suomi	-14	10	-12	-18	-0	-4	-38
Satakunta	-1	-10	0	-18	0	-46	-76
Kanta-Häme	21	-10	-12	-18	0	0	-18
Pirkanmaa	1	0	-12	-17	0	0	-28
Päijät-Häme	7	10	-12	-18	0	0	-13
Kymenlaakso	27	-11	0	-19	0	-11	-15
Etelä-Karjala	28	6	0	-17	0	-84	-67
Etelä-Savo	23	-10	0	-21	-0	0	-9
Pohjois-Savo	21	0	-12	-19	0	-3	-13
Pohjois-Karjala	-1	10	-12	-21	0	16	-7
Keski-Suomi	31	-10	0	-17	0	0	4
Etelä-Pohjanmaa	14	0	-12	-20	0	16	-1
Pohjanmaa	7	-10	0	-18	0	11	-9
Keski-Pohjanmaa	39	10	-12	-19	0	0	18
Pohjois-Pohjanmaa	-8	-10	-12	-18	-0	11	-38
Kainuu	36	0	-12	-22	0	0	3
Lappi	31	10	-12	-22	0	5	13
Yhteensä	0	-2	-9	-18	0	0	-29

* Tarkastelutavasta johtuen tasauksen pieneneminen näyttää vähentävän niiden alueiden rahoitusta, joilla oli tasaus v. 2027. Negatiivinen vaikutus tarkoittaa, että useimmilla näistä alueista tasaus edelleen kasvattaa rahoitusta, mutta vähemmän kuin v. 2027. Vastaavasti positiivinen vaikutus tasausta maksavilla alueilla tarkoittaa, että niiden rahoitus edelleen vähenee tasauksen vuoksi, mutta vähemmän kuin v. 2027.

Tarvemallin päivitys:
Vaikutus johtuu pääasiassa 1) aineistopohjan päivityksestä ja 2) yksityisten diagnoositietojen rajaamisesta. Voimaantulo jakautuu vuosille 2027 ja 2028.

Siirtymätasausten porrastus:
Porrastusmuutos lisää siirtymätasausvähennystä saavien alueiden rahoitusta +10 e/as. ja vähentää siirtymätasauslisää saavien alueiden rahoitusta -10 e/as. vuosittain vuosina 2027–2030.

Siirtymätasaus säästöt:
Erillinen siirtymätasaus säästö, jolla haetaan porrastusmuutoksen lisäksi hallitusohjelmassa linjattu säästö (65 milj. euroa v. 2028). Säästöä ei kohdenneta niille siirtymätasauslisää saaville alueille, joille lisä on tarpeen riittävän rahoituksen turvaamiseksi.

Palvelutarpeen säästö:
Säästö kohdentuu laskennallisen sote-rahoituksen suhteissa: asukaskohtaisesti se on korkeampi korkean palvelutarpeen alueille. Säästön määrä kasvaa vuodesta 2027, sillä se käsittää v. 2028 myös palvelutarpeen määräaikaisen 0,2 %-yksikön korotuksen poistamisen.

Saaristoisuuden määräytymistekijän muutos:
Muutos ei näy ns. uutena vaikutuksena vuonna 2028, sillä muutos rahoitukseen tapahtuu vuonna 2027.

Vähimmäistasoa koskeva tasaus:
Tasaus varmistaa, että yhdelläkään alueella rahoitus ei laske vuodesta 2027. Se edelleen nostaa kolmen hyvinvointialueen rahoitusta, mutta vähemmän kuin v. 2027 (taulukossa negatiivinen vaikutus). Vastaavasti rahoitusta vähentävä vaikutus on useimmilla alueilla pienempi kuin vuonna 2027 (taulukossa positiivinen vaikutus).

Ehdotusten vaikutus rahoitukseen: v. 2028:
Ehdotusten yhteenlaskettu uusi vaikutus rahoitukseen vuonna 2028.

Muutosten vaikutus rahoituksen tasoon vuonna 2029, e/as.

(kuinka paljon vuoden 2029 rahoitus muuttuu verrattuna voimassa olevaan lakiin kaikki ehdotukset huomioiden)

Hyvinvointialue	Tarve-mallin päivitys	Siirtymä-tasausten porrastus	Siirtymä-tasaussäästöt	Palvelu-tarpeen säästö	Saaristoi-suuden määräytymistekijän muutos	Vähimmäis-tasoa koskeva tasaus	Ehdotusten vaikutus rahoituksen tasoon vuonna 2029
Helsinki	-39	-28	-21	-43	0	-0	-131
Vantaa ja Kerava	13	0	-21	-43	0	-0	-51
Länsi-Uusimaa	-67	0	-21	-39	1	-0	-125
Itä-Uusimaa	-53	29	-21	-45	19	-0	-71
Keski-Uusimaa	-16	-28	0	-41	0	-0	-85
Varsinais-Suomi	-27	8	-21	-49	-3	-0	-92
Satakunta	-2	-31	0	-49	0	0	-82
Kanta-Häme	43	0	-21	-47	0	0	-25
Pirkanmaa	2	0	-21	-45	0	-0	-64
Päijät-Häme	13	30	-21	-49	0	-0	-26
Kymenlaakso	55	-32	0	-53	0	7	-23
Etelä-Karjala	57	0	0	-46	0	0	11
Etelä-Savo	46	-32	0	-57	-6	0	-49
Pohjois-Savo	42	0	-21	-52	0	0	-30
Pohjois-Karjala	-1	31	-21	-56	0	-0	-48
Keski-Suomi	63	-30	0	-46	0	0	-13
Etelä-Pohjanmaa	29	0	-21	-53	0	0	-44
Pohjanmaa	15	-29	0	-47	4	0	-58
Keski-Pohjanmaa	78	30	-21	-50	0	-0	37
Pohjois-Pohjanmaa	-17	0	-21	-49	-2	0	-88
Kainuu	73	0	-21	-58	0	0	-6
Lappi	63	30	-21	-60	0	-0	12
Yhteensä	0	-5	-16	-47	0	0	-68

Tarvemallin päivitys:
Vuoden 2029 tasolla tarvemallin päivitys vaikuttaa rahoitukseen täysimääräisesti (2-kertainen vaikutus esim. vuoteen 2027 verrattuna).

Siirtymätasausten porrastus:
Vuoden 2029 tasolla porrastusmuutoksen vaikutus on siirtymätasa-alueiden rahoitusta ~30 e/as. lisäävä tai vähentävä (3 vuoden aikana 10 e/as. kunakin vuonna)

Siirtymätasaussäästöt:
Erillinen siirtymätasaussäästö, jolla haetaan porrastusmuutoksen lisäksi hallitusohjelmassa linjattu säästö (120 milj. euroa vuodesta 2029). Säästöä ei kohdenneta niille siirtymätasa-alueille saaville alueille, joille lisä on tarpeen riittävän rahoituksen turvaamiseksi.

Palvelutarpeen säästö:
Säästö kohdentuu laskennallisen sote-rahoituksen suhteissa: asukaskohtaisesti se on korkeampi korkean palvelutarpeen alueille (vaihteluväli -39/-60 e/as). Säästön määrä kasvaa vuosittain ja vuonna 2029 se on koko maan tasolla -47 e/as.

Saaristoisuuden määräytymistekijän muutos:
Muutos muuttaa eräiden alueiden rahoituksen tasoa v. 2027 alkaen.

Vähimmäistasoa koskeva tasaus:
Vaikutusarvioissa vähimmäistasoa koskeva tasaus tasaisi v. 2029 vain Kymenlaakson rahoitusta. V. 2029 rahoituksen arvio on kuitenkin karkea ja aluekohtainen vaihtelu rahoituksen muutoksissa laskelman luonteesta johtuen pienempää kuin vuosina 2027 ja 2028.

Ehdotusten vaikutus rahoituksen tasoon v. 2029:
Ehdotusten yhteenlaskettu vaikutus rahoituksen tasoon vuonna 2029. Vaikutukset vaihtelevat -131 eurosta ja 37 euroon asukasta kohden.

Arvio hyvinvointialueiden rahoituksen kehityksestä 2026–2029*

- Ottaen huomioon voimassa olevan lain mukainen kehitys ja ehdotetut muutokset yhteensä, tulevana vuosina rahoitus kaikilla hyvinvointialueilla kasvaa tai ei vähene.

Voimassa olevan lain mukaan

Hyvinvointialue	2027	2028	2029	2026–2029
Helsinki	4,4 %	4,9 %	3,7 %	13,6 %
Vantaa ja Kerava	4,5 %	6,4 %	4,0 %	15,6 %
Länsi-Uusimaa	1,9 %	5,1 %	3,8 %	11,1 %
Itä-Uusimaa	2,0 %	6,0 %	4,2 %	12,7 %
Keski-Uusimaa	2,6 %	6,0 %	3,4 %	12,4 %
Varsinais-Suomi	1,7 %	4,1 %	4,1 %	10,2 %
Satakunta	-0,8 %	1,5 %	2,0 %	2,6 %
Kanta-Häme	0,1 %	1,7 %	2,4 %	4,3 %
Pirkanmaa	0,4 %	3,0 %	3,4 %	7,0 %
Päijät-Häme	1,0 %	2,6 %	3,5 %	7,2 %
Kymenlaakso	-1,4 %	0,3 %	1,6 %	0,4 %
Etelä-Karjala	-2,0 %	1,4 %	2,2 %	1,5 %
Etelä-Savo	0,8 %	1,3 %	1,8 %	3,9 %
Pohjois-Savo	-0,2 %	2,2 %	2,6 %	4,7 %
Pohjois-Karjala	1,8 %	2,9 %	3,3 %	8,2 %
Keski-Suomi	0,7 %	2,3 %	2,6 %	5,7 %
Etelä-Pohjanmaa	1,6 %	2,4 %	2,2 %	6,4 %
Pohjanmaa	2,1 %	4,3 %	2,8 %	9,5 %
Keski-Pohjanmaa	-0,4 %	2,3 %	3,4 %	5,4 %
Pohjois-Pohjanmaa	2,1 %	5,1 %	2,9 %	10,4 %
Kainuu	0,2 %	1,4 %	1,9 %	3,4 %
Lappi	0,9 %	2,8 %	3,4 %	7,2 %
Yhteensä	1,5 %	3,6 %	3,2 %	8,4 %

Ehdotetuilla muutoksilla

Hyvinvointialue	2027	2028	2029	2026–2029
Helsinki	3,2 %	4,0 %	3,1 %	10,6 %
Vantaa ja Kerava	4,0 %	6,1 %	3,6 %	14,4 %
Länsi-Uusimaa	0,8 %	3,5 %	3,4 %	7,9 %
Itä-Uusimaa	1,5 %	5,3 %	3,9 %	11,0 %
Keski-Uusimaa	1,6 %	5,5 %	3,0 %	10,4 %
Varsinais-Suomi	1,3 %	3,4 %	3,5 %	8,3 %
Satakunta	0,0 %	0,0 %	1,1 %	1,1 %
Kanta-Häme	0,5 %	1,3 %	1,9 %	3,8 %
Pirkanmaa	0,2 %	2,4 %	2,9 %	5,6 %
Päijät-Häme	1,0 %	2,3 %	3,2 %	6,7 %
Kymenlaakso	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Etelä-Karjala	0,0 %	0,0 %	1,7 %	1,7 %
Etelä-Savo	0,7 %	1,2 %	1,3 %	3,1 %
Pohjois-Savo	0,0 %	2,0 %	2,1 %	4,1 %
Pohjois-Karjala	1,4 %	2,8 %	3,0 %	7,3 %
Keski-Suomi	0,9 %	2,4 %	2,1 %	5,5 %
Etelä-Pohjanmaa	1,3 %	2,4 %	1,7 %	5,5 %
Pohjanmaa	1,6 %	4,1 %	2,4 %	8,3 %
Keski-Pohjanmaa	0,3 %	2,6 %	3,1 %	6,1 %
Pohjois-Pohjanmaa	1,6 %	4,4 %	2,5 %	8,6 %
Kainuu	0,5 %	1,4 %	1,4 %	3,3 %
Lappi	1,3 %	3,0 %	3,0 %	7,5 %
Yhteensä	1,3 %	3,0 %	2,6 %	7,0 %